

Радиожурналисти КАДРИ

Газета видається з лютого 1981 року.

ЩОТИЖНЕВА ГАЗЕТА КОЛЕКТИВУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 35 (449)

П'ятниця, 15 листопада 1991 року.

Виходить раз на тиждень

Ціна 2 коп.

СЛОВА ЩО ЙДУТЬ ВІД СЕРЦЯ

В інституті відкрився меморіальний музей видатного художника, нашого земляка Федора Зотиковича Коновалюка.

В біографії Вінницького політехнічного інституту ця подія, як кажуть, буде записана червоним рядком, бо відкриття музею живописних робіт Коновалюка — це не тільки данина пам'яті талановитого митця, а один з актів піднесення культури української держави.

З великою сердечністю і повагою говорив про живописця ректор інституту, двічі академік Борис Іванович Мокін — один з головних організаторів музею. Він відзначив, що наш інститут здобуває все більший авторитет в місті області, як центр культури і духовності. Сюди знаходять дорогу не тільки студенти і працівники нашого вузу, а й численні любителі мистецтва з числа робітників, службовців, учнів шкіл, гості з інших міст.

Дуже переконливо, з сердечною теплою говорив про нашого великого земляка, про відкриття меморіального музею Інший відомий земляк, який приїхав у Вінницю, депутат Верховної Ради України, письменник Володимир Олександрович Яворівський.

Ситуація в країні надзвичайно складна, криза взяла нас за горло — говорив він — і раптом відкривається новий музей у ВПІ, музей, присвячений славному сину України, якого десятиліттями замовчували партідеологи, тому що

він оспівував Україну. Коновалюк жив, коли художникам викручували руки, примушуючи змальовувати наші «успіхи» в будівництві соціалізму...

А творив Федір Зотикович надзвичайно талановито. Його прекрасні пейзажі, жіночі портрети, пейзажі, лісові озера, шевченківська тематика примушують дивитись і дивитись — мила українська природа зачаровує своєю безпосередністю, реалізмом, яскравими барвами.

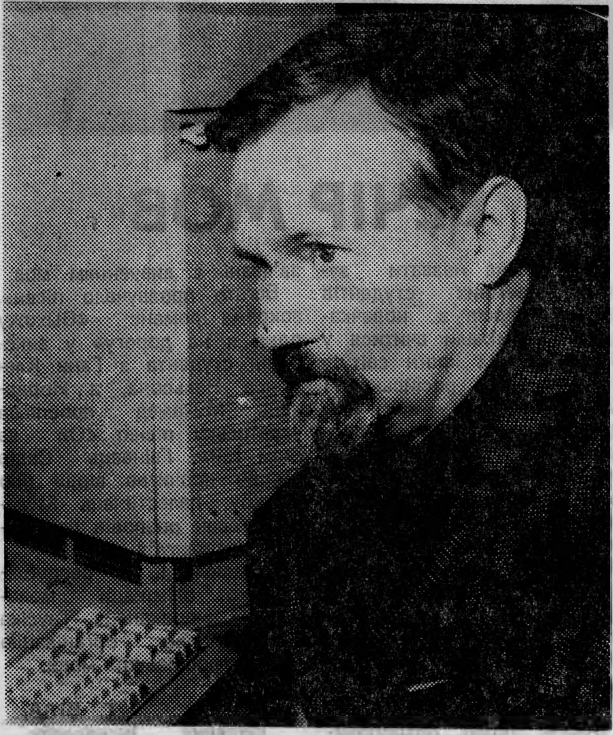
Коли б навіть зникла наша Україна, — додав Яворівський, то по картинах митця її можна було б відновити. Шкода, що він не дожив до цих днів, до 1 грудня, щоб разом з нами будувати вільну незалежну Україну.

Дуже хвилюючим був виступ дружини художника Тамари Іванівни Коновалюк. Це — славна попутниця митця, патріотка України, яка зуміла зберегти його безцінну живописну спадщину, значну частину якої передала нашому музею. Приїжджали до неї закордонні емісари, пропонували великі гроші, долари за картини, але вона жодної не продала.

Присутні в залі тепло дякували їй за мудрість, добре серце.

Потім вона перерізала стрічку і присутні оглянули експозицію. Відбувся також концерт. Депутат Верховної Ради України В. О. Яворівський відповів на запитання.

Л. ЛЕОНІДОВ.
Фоторепортаж про це подію — в наступному номері.

Старший науковий працівник кафедри РТУ Олександр Юрьевич Степаненко зайнятий науково-дослідною роботою в галузях автоматизації вимірювань параметрів засобів космічного тропосферного і радіорелейного зв'язку, розроб-

кою радіорелейних пристроїв на сучасній елементній та технологічній базі. Плідність його пошуків не раз відзначалась керівництвом кафедри.

На знімку: **О. Ю. Степаненко** за роботою.
Фото Р. Кутькова.

ЩЕ НЕ ВЕЧІР...

Шановні однодумці!

Закінчилась кампанія висунення кандидатів у президенти України. Мене серед них немає. Не зібрав я необхідних для реєстрації ста тисяч підписів. Причин цьому декілька. Основна полягає в неусвідомленні ще багатьма людьми сьогодні того, що вивести економіку із кризи зможуть не професійні політики із апарату колишньої КПРС і не колишні політ'язні, котрі звичайно ж заслуговують на всенародну повагу, а професіонали з фундаментальними знаннями, з різних галузей народного господарства та ринкової економіки. На жаль, багато хто вважає, що президент є лише прикриття для свого класу, або ж, що це є почесне звання за багаторічні страждання в таборах.

Друга причина неподолання «підписного бар'єру» полягає в блокаді, яка була організована мені директорами шкіл Вінниччини за вказівками заврайвно. В кожну із 700 шкіл області було розіслано по десять моїх підписних листів, але тільки із тридцяти вони повернулися з підписами. В інших школах за свідченням вчителів, котрі приходили до мене чи писали мені, підписні листи були або приховані, або їх показали, але попередили, що той, хто буде збирати підписи не за Кравчука, а за Мокіна в подальшому може мати неприємності.

Більш детально я хочу зупинитись на третій причині — неконструктивній та невдячній позиції Вінницької організації Руху.

Невдячною їх позицією я вважаю ось чому; коли в попередні роки їх звітність гнали, то приміщення для зібрань і захист вони мали тільки в політехнічному інституті, незважаючи на те, що ректор інституту через них мав досить багато неприємностей з боку владних структур. А коли дійшло до збору підписів, то рухівці не те, щоб взяти підписні листи та допомогти цьому ректорові зібрати необхідну кількість голосів, а навіть власні під-

Б. І. МОКІН, НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ, АКАДЕМІК УАН ТА АГНУ, РЕКТОР ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

писи не поставили на користь свого благодійника та захисника.

А неконструктивною їх позицією я вважаю тому, що якби вони допомогли мені зібрати сто тисяч підписів та стати кандидатом в президенти, то цим би допомогли саме Чорновілу, адже я в першому турі відібрав би голоси не в Чорновіла, а у Кравчука. Що ж до збору підписів на користь Чорновіла, то навіть у когось міг бути сумнів у тому, що Львівська область не зможе зібрати їх стільки, скільки йому буде необхідно; саме тому, на цьому етапі підтримка вінницьких рухівців йому була зовсім не потрібна.

Окремо хочу сказати про ще одну акцію Руху проти мене. В Кривому Розі рухівців не менше, ніж у Вінниці, але коли Криворізький гірничорудний інститут, який я закінчив, почав нарощувати активність по зборі підписів в мою підтримку, вони підняли такий лемент (написавши протест в Центральному виборчу комісію та в газету «Червоний П'ринок» з вимогою, щоб ректор КГРІ припинив посилати студентів з підписними листами), що я змушений був теж звернутись до нього з проханням припинити залучення студентів КГРІ до збору підписів на мою користь.

Сподівався я на підтримку більшості вузівських колективів із інших міст, але на жаль, голоси на мою підтримку в вузах Харківського регіону у мене «відібрав» Гриньов, а в вузі Галичини та Волині моїх представників з підписними листами, як-то кажуть, і на поріг не пустили, заявивши, їм, що є рішення Галицької асамблеї про підтримку тільки Чорновіла та Лук'яненка, а іншим тут нічого плутатись під ногами. Але навіть і при таких не досить сприятливих обставинах в інших вузах України було зібрано на мою підтримку 24 тисячі підписів.

Розраховував я також на свою книжку «Щоб не було соромно перед дітьми, або рік у політиці», яку випустило в світ на безгонорарній умові мале підприємство «Омега», оцінивши її так, щоб відшкодувати збитки при реалізації 95% тиражу. Але, незважаючи на пільгові умови, її не взяла до кінця кампанія по зборі підписів жодна із вінницьких торговельних організацій — зараз вони її взяли, але як-то кажуть поїзд уже пішов.

А ось республіканська база «Укрниготоргу», що розміщена у Львові, до сьогоднішнього дня під різними приводами відкладає підписання торгової угоди з «Омегою» на реалізацію книги, хоч умови її запропоновані надзвичайно вигідні.

Така своєрідність демократії «по-львівськи» навіть з поправкою на передвиборну боротьбу мене, відверто кажучи, насторожує.

І, розглядаючи результати роботи моєї групи підтримки, з врахування її блокади (як з боку групи підтримки Кравчука, так і з боку групи підтримки Чорновіла) можна оцінити, як значне досягнення те, що вона збрала більше семидесяти тисяч підписів на мою підтримку.

Я дякую всім, хто збирав підписи на мою підтримку і хто свій підпис поставив. А завершити слова подяки я хочу ставшим крилатим — «Ще не вечір».

Мені ще тільки 48 років і до виборів 1996 року я підйду молодшим сьогоднішніх лідерів, але із значно більшим політичним досвідом.

А сьогодні я стаю під прапори кандидата в президенти України, народного депутата, Голови постійної комісії з питань освіти та науки Верховної Ради України, академіка Ігоря Рафаїловича Юхновського.

Йому 65 років і спочатку він не збирався включитись

у боротьбу за пост президента України. Але, ерозуючи, що лише навколо нього сьогодні можуть об'єднатись справжній демократи із всіх областей України, він дав згоду на участь у боротьбі за президентство.

Здоров'я у Ігоря Рафаїловича не менше ніж у Чорновіла, а знань, витримки та поваги як до друзів, так до опонентів набагато більше.

Слід відзначити, що чуйний та навіть лагідний у повсякденні Ігор Рафаїлович стає твердим та непоступливим, в усьому, що стосується політичних та економічних переконань, фізик-теоретик з світлим іменем він з кожним днем набуває все більш високого професіоналізму в питаннях ринкової економіки та керівництва державою.

Сьогодні він поки що користується прохи меншою популярністю, ніж Чорновіл в українській діаспорі Канади та США, але він набагато популярніший в ділових колах цих же держав, а також Німеччини.

Популярність Ігоря Рафаїловича серед інтелігенції України сьогодні мабуть найвища. Його підтримують таки партії, як демократична, соціал-демократична та партія демократичного відродження України (колишня демплатформа в КПУ). Підтримують його також безпартійні та ділові кола.

І якщо інтелігенція допоможе академіку Юхновському здобути таку ж популярність в рсвітничому та селянському середовищі, то він матиме реальні шанси перемогти на виборах і стати президентом України.

Я закликаю Вас, шановні однодумці, агітувати та голосувати на вибори за Ігоря Рафаїловича Юхновського. Фактично, голосуючи за нього, ви голосуєте за мене, тому що наші програми відрізняються мало, а справу перетворення України в демократичну, багату, незалежну державу, яку він почне реалізовувати з 1991 року в разі обрання президентом, я збираюсь продовжити в 1996 році.

Дякую за підтримку!

Ні з чим не зрівняти насолоду, коли йдеш польовими дорогами від села до села: то піднімаєшся на горб сіро-бурих півнів, розбитими ободами коліс, розмальований коштами корів, розрину промінами то спускаєшся в глибоку балку, де застоюються аромати польових трав з домішками запаху кінського гною...

В такі хвилини здається, що живеш дуже давно на цій подільській

САДОЧОК

землі. Стомився. Зупиняюсь перепочити на колгоспнім подвір'ї коло їздових і шоферів. Більш-менш відрекомендовуюсь. По часі питаю, чому при садбах немає садків, а так собі — що де виростає. Місцина ж благодатна, можна виноградники

розводити. Старий їздовий без образи відповів, що сади були, та при Сталіні все звелось нанівець, а відродитись, як бачите, і досі не може. На краю села, певне, бачили садибу, яка зберігає всі атрибути старого сільського строю. Дорого ді-

сталась вона Антипові — став відлюдькуватим. Уже ледь-ледь ходить, а простити нас не може — вважає зрадниками.

Є в колгоспі занедбаний сад. Трохи ще плодоносить, але не прищиплюють студентів — пропадає врожай. То ж, прибажання можна вкрасти яблука, а якщо людина має гордість, то — виписати в конторі. Навіщо селянину власний сад? Навіщо?!

Л. САВЧУК.

Є ДВА варіанти причин, які привели до загибелі лінкора «Новоросійськ». Перша — вибух донної німецької міни, яка залишилася після війни у ґрунті, і друга — вибух заряду, доставленого італійськими підводними диверсантами. Якраз другому варіанту почали більше приділяти уваги. І не тому, що були якісь вагомі аргументи, а з чисто «літературних» міркувань для більшої таємничості і цікавості.

Для тих же, хто хотів би не надричного, гострого читання, а знання справжніх подій з тою достовірністю, яку виявили спеціалісти, повідомляю так:

Через десять годин після загибелі лінкора у Севастополь прилетіли члени Урядової комісії на чолі з заступником голови Ради Міністрів СРСР В. А. Малишевим, яка того ж дня почала роботи по розслідуванню причин і обставин катастрофи. Детальним аналізом її технічного аспекту зайнялись дві спеціальні експертні комісії, до складу яких увійшли видатні вчені країни, у тому числі керівники і головні спеціалісти науково-дослідних інститутів, зв'язаних з суднобудівництвом, адміралі і контрадміралами, доктори технічних наук. Їх авторитет для мене незаперечний.

І ось до яких висновків прийшли ці комісії:

1. Вибух безсумнівно — зовнішній. Про це свідчить

весь характер пошкоджень корпусу, зокрема загнуті всередину кромки пробоїн.

2. Вибух неконтактний, донний (заряд прилягав не щільно до корпусу, а знаходився на ґрунті). Цей факт також незаперечний.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Версії

В номерах 20—22 нашої багатотиражки були надруковані спогади колишнього військовика моряка, працівника інституту В. М. Говорова про трагічну загибель в Севастопольській бухті в жовтні 1955 року лінкора «Новоросійськ».

У читачів, звісно, виникли запитання, що стало причиною цієї жахливої морської катастрофи у мирний час? Розгадкою таємниці ось уже 36 років займається багато дослідників. І

Ознаки такого вибуху очевидні: струс всього корпусу, величезна ум'ятина в днищі, котлован, що утворився, викид на поверхню (на палубу лінкора) великих мас намулу. Для підтвердження комісія провела два експериментальних вибухи мін (одною на ґрунті, а другою над ґрунтом на глибині, яка відповідає осадці лінкора. Тільки донний вибух дав ефект близький очікуваному (котлован, викид намулу).

3. Характер руйнувань

корпусних конструкцій відповідав вибуху заряду з тротиловим еквівалентом в 1100—1200 кг.

4. Аналіз всіх обставин дав підставу вважати ймовірним вибух німецької магнітної міни тихо «РМН»,

Віталій Миколайович — колишній капітан — лейтенант, командир дивізіону живучості, активно листується з ветеранами Військово-Морського флоту. Він був у Севастополі на зустрічі членів екіпажу лінкора, які залишилися в живих. А недавно отримав листа з Ленінграду від визначеного вченого, котрий керував підйомом лінкора з морського дна. Його роздуми в якійсь мірі дадуть відповідь на порушену тему.

яка залишилася в ґрунті після визволення в травні 1944 року Севастополя. Консультації з провідними спеціалістами — мінерами дозволили розробити досить ймовірну і просту версію причин вибуху міни через 11 років після її постановки — випадковий поштовх якорем-ланцюгом під час постановки лінкора на бочки, що викликав пуск замерлого пускового механізму підрильника.

5. Вкрай незадовільний стан охорони рейду і входу в Північну бухту 28—29

жовтня 1955 року не виключає можливості диверсії, однак якихось ознак не було встановлено, відзначалась лише така можливість, зумовлена порушенням рейдової служби.

Велика ймовірність мінного вибуху згодом підтвердилась ще й такими фактами: під час підготовки судопідйомних робіт в березні 1956 року поблизу Ушакової балки на ґрунті Північної бухти водолази виявили міну згаданого типу, а під час суцільного водолазного обстеження ґрунту у цій же бухті влітку 1956 року було знайдено 13 донних мін, три з яких знаходились на відстані 50 метрів від затонулого лінкора.

Знайдені в свій час водолазами, вони не були ліквідовані траленням тому, що їхні підрильники не реагували на магнітні імпульси тралів. Не дали повного ефекту і контрвибухи, оскільки скидання глибинних бомб здійснювалося з недостатньо малим інтервалом, не перекриваючи дистанцію детонації.

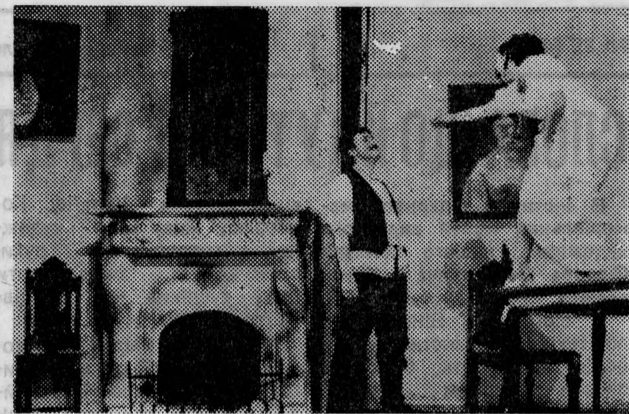
Таким чином, на користь мінного вибуху свідчать реальні факти, тоді, як диверсійний вибух, крім самої можливості не має найменших вагомих підтверджень.

М. МУРУ,
доктор технічних наук,
професор, капітан 1-го рангу у відставці, головний інженер експедиції по підйому лінкора «Севастополь».

Новини

культурного

ЖИТТЯ

НА ВИСТАВІ

У фойє обласного музично-драматичного театру ім. Садовського стрівся вічнати з керівником однієї установи. Колись мав з ним годинну розмову, тож привітався. Він пильно, з піднаступлених брів подивився мені в очі і... не розкрив губ.

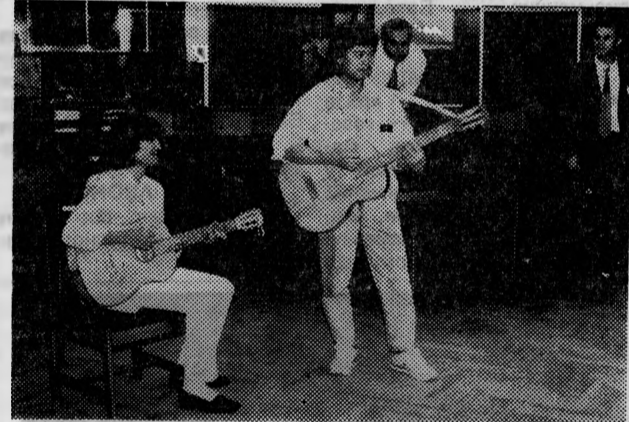
Третій дзвоник запросив усіх до зали. Глядачі більшою частиною були працівники і студенти нашого інституту. З вітанням до присутніх звернулися завідувача кафедрою історії та теорії культури ВПІ Т. Буяльська і голова обласного товариства «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка А. Філонов. Потім в душі малоросійського водевілю почалась вистава за твором В. Вінниченка «Молода кров».

Суть п'єси — хамство

лізе в панство. Опісля відбулася зустріч з керівником цієї постановки. Серед запитань, які йому задавали, було й таке: «Чому ви обрали цей твір?». Відповідь: — «Зараз в суспільстві, як на дріжджах, розростається хамство, вилізає з усіх щілин. Якщо ми з вами впустимо його в свій дім, то потім буде дуже важко його викурити. Ось ці проблеми і присвячений твір».

Слухав я прес-конференцію, а фотографувати в присутності мого «товариша» не зміг — почувавши, що за спиною стоїть той таки хам.

С. ЛІСОВИЙ.
На знімку: сцена з вистави «Молода кров». Фото автора.

ВЕЧІР МОВ

Так можна назвати зустріч іноземних студентів старших курсів з новачками, які приїхали вчитися у ВПІ з різних країн світу. На кафедрі російської і української мов вже стала традицією щороку проводити такі цікаві і веселі вечори. Їх мета — поглибити знання мов, познайомити друзів з культурою, старовинними та сучасними обрядами і звичаями нашої організації та проведенні вечора, що відбувся кілька днів тому, взяли крім викладачів кафедри також члени інтерклубу.

Ведучі тепло поздоровили першокурсників з початком навчання. Потім почалися цікаві розповіді, жартівливі сценки, ігри,

зв'язані з вивченням мов. Багато прозвучало пісень, зокрема романс «Вихожу один я на дорогу» у виконанні студента з Гани Клеменса Нельсона, а Йорданець Мухамед проспівав українську пісню «Ой за гаям гай». Гвінеєць Саді Садібе прочитав вірші про дружбу, палестинець Мухамед Гасан розповів про роботу інтерклубу.

Переможець республіканської олімпіади мовознавців мороканець Таусіка розповів про організацію тижнів російської мови.

Т. БІЛА,
керівник інтерклубу.
На знімку: виступають постійні учасники вечорів російської мови, студенти з В'єтнаму Хоа і Хлеу.

Робота студента на лекції

Розділ 2.

Рубрику ведуть доцент кафедри філософії Л. А. Мацько та викладач кафедри соціології та інформації Т. І. Нгуен.

Відомий французький романіст і філософ Андре Жид одного разу розпочав свою лекцію словами: «Про це я вже казав раніше, але оскільки ніхто не слухав, сказане слід повторити».

Під час лекції основне заняття студентів — слухати і, залежно від того, чи володієте ви вмінням слухати, залежить ефективність вашої роботи.

За допомогою запропонованого на попередньому нашому заочному занятті тесту (див. газету «За інженерні кадри» за 4 жовтня) ви визначили, чи володієте умінням добре слухати. Якщо ви відповідали на запитання щиро, то можливо деякі з вас виявили, що слухати все не вмієте. І цьому треба вчитися.

Перед тим, як ми розповімо, як це робити, спробуємо зрозуміти, чому ми не слухаємо.

У деяких людей виробляються погані звички, які утруднюють процес сприйняття лекції. Назвемо деякі з них. Це, як вже вказувалося, зосередження лише на процесі запису, дослівного конспектування лекції. Друге — це завищена увага до незначних і відволікаючих моментів (кашель, човгання ногами тощо). Погано також, якщо вже на початку лекції студент завчасно оцінює її як нездатну повідомити щось нове і цінне. Дуже ускладнює процес сприйняття лекції завищена увага до зовнішності лектора, його мови (наприклад, вживання ним «зайвих» слів).

Як же позбавитись цих звичок і стати кваліфікованим слухачем?

Насамперед треба усвідомити, що слухати і чути

не одне і теж. Чути означає фізичне сприйняття звуку внаслідок автоматичної реакції органів відчуття, слухати — це сприймати звуки певного значення, що потребує вольових зусиль. Щоб слухати потрібне бажання, інакше замість того, щоб почути все, що говориться, ви почувете лише те, що вас зацікавить. Оскільки ми живемо в океані різноманітної інформації, то у нас на захист від звукових переважень підсвідомо відключається увага від всього того, що нас не цікавить в даний момент.

Результати обстеження багатьох людей дозволяють прийти до висновку, що, прослухавши десятихвилинну інформацію, людина розуміє і пам'ятає не більше половини сказаного. Через два дні вона забуває ще половину з того, що запам'ятала. Таким чином, пам'ять зберігає тільки чверть із того, що було сказано декілька днів тому. При цьому треба мати на увазі, що все це стосується ситуації, коли ніхто — ні втомі, ні ваді в мові лектора не заважають сприйняттю інформації.

Невміння слухати є основною причиною неефективності будь-якого акту спілкування, а не тільки спілкування студента і викладача під час лекції.

Отже, сформулюємо деякі причини неефективного слухання. По-перше, мало сидіти мовчки і дивитися на викладача. Можливо в цей час ви зайняті якимись сторонніми думками чи спогадами, мрієте, чи турбуєтесь про щось. У та-

кому разі ефективність вашої роботи на лекції дорівнюватиме нулю. Щоб цього не сталося, необхідно зусилля і спробувати сконцентрувати свою увагу на тому, що розповідає лектор. Для цього можна застосувати такий метод: розділіть те, про що говорить лектор, на смислові частини і подумки чи помітками на полях конспектуйте провідну ідею кожної частини.

Спробуйте також знайти логічний зв'язок між цими окремими частинами лекції.

Іноді ми не слухаємо тому, що нам здається знайомим те, про що йде мова. У цьому випадку увага відключається, і ви можете не почути дійсно необхідної вам інформації. Тут радимо подумки випередити виступаючого, спробувати передбачити, про що він буде розповідати далі. Досягнутий успіх допоможе краще засвоїти і запам'ятати окремі положення лекції. Але й при невдахах якість сприйняття підвищується (вступає в силу добре знайомий в навчанні ефект порівняння і контрасту).

Таким чином, випередження мови лектора є не тільки одним із засобів «настроювання» на хвилю виступу, але і засобом його осмислення і початкового запам'ятування.

Ми розповіли лише про деякі «секрети» уміння слухати. З іншими порадами з цього приводу вам допоможе книга і Атватера «Я вас слухаю» (Поради керівнику, як правильно слухати співбесідника, М., Економіка, 1984 р.).

ОСІНЬ
Фото С. Лісового.

Байка

КУ-КУ

Зозулень! наївшись, роззирнулось
Та й ну з гнізда тручати
Солов'ят:
«Не перспективні і не так пишати!» —
Скінчивши труд, сердите,
аж лайнулось.
Зозуля пролітала —
похвалила:
«Оце по справедливості,
синок!»
Ти — геній,
розігательная сила!
Здоров рости у
добрий час і в строк!»
А Солов'їв чехвостила,
не в змозі
Свою огиду стримати
палку:
«Ну, плем'я! Ну, тупі!
Ну, безголові!»
Відколи підкидаєм їм, а
й досі
Не вмють вивчити
нашого «Ку-ку!»
Михайло Стрельбицький.